

Declaració d'Octubre

Document de consens sobre les Cures al final de la Vida. Societats Científiques i Col·legis Professionals de la Comunitat Valenciana.

En les últimes dècades hem assistit al naixement i desenvolupament de les **Cures Pal·liatives**, que tenen com a objectiu facilitar el benestar de les persones malaltes en situació de final de vida i el del seu entorn familiar, des d'un abordatge compassiu i a través d'una atenció total i activa. A dia de hui, resulta ja inqüestionable el seu valor, i són contundents les raons per seguir treballant en el seu desenvolupament. No obstant aquest creixement, l'abast de les cures pal·liatives és insuficient i són molts els factors que contribueixen a les grans diferències en el seu desenvolupament i en la seua implementació.

Les Cures Pal·liatives constitueixen un plantejament que **millora la qualitat de vida de les persones quan afronten problemes inherents a qualsevol malaltia en situació avançada que amenaça la seua vida. Prevenen i alleugeren el sofriment a través de la identificació precoç, l'avaluació i el tractament correctes del dolor i d'altres problemes, siguen d'ordre físic, psicològic, social o espiritual** (OMS, 2012). L'atenció va dirigida **tant a la persona malalta com a aquelles persones del seu entorn proper**.

Així doncs, reconeixent el camí ja traçat i en plena marxa cap a la integració de les cures pal·liatives en els sistemes d'atenció sanitària a tot el món, és inevitable, i una exigència, unir esforços per part de professionals, administració i societat civil en la mateixa direcció.

La distància entre la realitat i les expectatives requereix el compromís i la contribució essencial dels governs i de les institucions. Aquests han de contemplar les cures pal·liatives des de la perspectiva de la salut pública i facilitar els recursos necessaris per a la seua materialització, com a element principal dins de les opcions assistencials que s'ofereixen a la ciutadania i no com una part addicional (Declaració Europea sobre cures pal·liatives, 2014). A més, també és necessària la implicació d'una ciutadania informada, que és, al cap i a la fi, la receptora i la proveïdora de cures, i qui té la clau per a la transformació política. Finalment, és decisiva la labor de les persones professionals de la sanitat, situades en una posició en la qual s'enfronten a grans reptes per contribuir al progrés de les cures al final de la vida. En aquest sentit és fonamental disposar d'oportunitats per a una formació i un desenvolupament investigador adequat, com a instruments indispensables per aportar qualitat a l'activitat diària.

Segons xifres recents de l'OMS, s'estima que anualment **40 milions de persones necessiten cures pal·liatives, encara que tan sols un 14% les reben**. A la **Comunitat Valenciana**, l'any 2015 van morir vora 45.000 persones. D'aquestes, aproximadament 11.500 van morir de càncer (27%) i prop de 20.000 (47%) ho van fer com a conseqüència d'un grup de nou patologies no oncològiques. La major part d'aquestes persones van necessitar, en algun moment del seu procés, atenció i mesures de tractament pal·liatiu. S'estima que 13.000 d'elles haurien necessitat professionals amb formació específica en cures pal·liatives per cobrir tant les seues necessitats com les de les seues famílies.

Les malalties que afecten les persones amb necessitats pal·liatives són nombroses i creixents, i **impliquen tots els nivells d'atenció i les diferents especialitats sanitàries**.

Amb el convenciment que el repte de les cures pal·liatives ha d'abordar-se de manera contínua, transversal i integrada, i amb el propòsit de seguir abordant tots els agents implicats, el grup sotassinat de societats i d'organitzacions professionals destaquem **els eixos prioritaris sobre els quals considerem que ha de desenvolupar-se la nostra pràctica per seguir avançant cap a unes Cures Pal·liatives d'excel·lència:**

[1] Atenció centrada en la persona :

Defensem una assistència centrada en la persona, que atenga totes les seues necessitats i prioritats. L'atenció ha de sustentar-se amb una comprensió global del pacient, tot contemplant-se les manifestacions físiques de la malaltia, i també les necessitats emocionals, espirituals i socials. Els pilars d'aquesta cura són el respecte a la dignitat i el reconeixement de l'autonomia de la persona malalta.

[2] Cures accessibles per a totes les persones:

Desitgem una organització de cures que reconega les necessitats específiques en totes les etapes de la vida, inclosos els nens i les persones majors

[3] Atenció a l'entorn familiar:

Afirmem que la família ha de formar part del nucli de les cures. El respecte, l'atenció i la comunicació amb els familiars resulta indispensable per al benestar de la persona malalta. Aquesta atenció ha de fer-se extensiva al procés de dol.

[4] Detecció precoç de les necessitats:

La detecció precoç de les necessitats pal·liatives és essencial per poder dur a terme una atenció de qualitat durant tota la trajectòria de la malaltia. Per això, considerem prioritari incidir en la sensibilització i la formació dels professionals, així com en el desenvolupament d'eines que permeten la identificació precoç d'aquestes necessitats. L'activació de la "mirada pal·liativa" en els professionals de referència permet oferir una resposta adequada que inclou una derivació precoç en els casos que precisen atenció per equips específics de cures pal·liatives.

[5] Comunicació:

Compartim el convenciment que la comunicació és un aspecte vertebrador de l'atenció de les persones que pateixen malalties amenaçadores per a la vida i ha de ser una competència elemental en els professionals. Va molt més enllà de l'intercanvi d'informació. Requereix habilitats, temps i dedicació i ha de sustentar-se en la sinceritat i en una relació de confiança que permeta modular la incertesa, la por i l'esperança, tant de la persona malalta com de la seua família.

[6] Planificació anticipada de decisions:

Entenem que les cures han de planificar-se amb anterioritat, de manera que s'ajusten a les voluntats i als desitjos de la persona malalta. Compartim la necessitat d'articular aquest procés de planificació des de les primeres fases de l'atenció, tenint en compte tant les preferències de la persona malalta i del seu nucli familiar, com els recursos disponibles, des del millor assessorament professional possible com a garantia de l'autonomia del pacient.

[7] Cures Pal·liatives transversals i integrades

Afirmem que les cures pal·liatives passen per la sensibilització, la participació i la integració de tots els serveis de salut. Compartim la necessitat urgent de la integració de les cures pal·liatives en l'atenció sanitària

continuada, des dels equips d'atenció primària, fins als equips hospitalaris especialitzats, passant pels serveis d'urgències i per les unitats de malalts crítics. Això exigeix un moviment transformador del sistema sanitari des de la col·laboració, la innovació i la flexibilitat.

[8] Treball en equip:

Compartim que les Cures Pal·liatives cobren sentit únicament si s'entenen des d'un punt de vista multidisciplinari. La complexitat de l'atenció solament pot satisfer-se mitjançant la comunicació contínua i la col·laboració de les diferents disciplines i professionals implicats en l'atenció de les persones. Apostem fermament per la col·laboració interdisciplinària com a plataforma per al desenvolupament de la bona pràctica en Cures Pal·liatives.

[9] Educació i formació en Cures Pal·liatives:

Entenem que la formació és clau en el desenvolupament de les Cures Pal·liatives:

_Defensem la formació en cures pal·liatives en els nivells de grau i postgrau, així com en la formació continuada dels professionals en actiu. D'aquesta manera, es permet l'adquisició i el manteniment de competències centrals per a l'atenció a les persones amb malalties avançades o en situació de final de vida.

_Entenem que són necessaris esforços educatius destinats a la conscienciació pública per a la promoció de les Cures Pal·liatives.

_Defensem la formació destinada a les persones malaltes i els seus cuidadors i cuidadores familiars.

[10] Entorn i organització adequada :

Entenem que les Cures Pal·liatives han d'oferir-se a l'espai més adequat per a cada cas, tenint en compte sempre que siga possible les preferències de la persona malalta i la seua família sobre el lloc d'atenció i de defunció. Això exigeix flexibilitat per part de les organitzacions i els professionals a l'hora de proporcionar a les persones malaltes la seguretat suficient, la tranquil·litat i la intimitat en moments especialment delicats.

[11] Integració de recursos socials:

La vulnerabilitat en les situacions de malaltia avançada exigeix mecanismes que permeten un abordatge àgil i efectiu de les necessitats socials de les persones malaltes i el seu entorn de cures, sovint canviants, profundes i, en moltes ocasions, urgents. Sostenir la xarxa necessària de cures familiars ha de ser una exigència a la qual cal donar resposta institucional.

[12] Compromís de la l'administració:

Com a professionals de la sanitat i com a ciutadans i ciutadanes ens trobem en una posició de compromís pel que fa a l'atenció de les persones amb malalties avançades i al final de la vida. Assumim com a responsabilitat traslladar les exigències a l'administració amb la finalitat d'aconseguir unes cures pal·liatives universals i de qualitat plenament integrades en els sistemes de salut.

Societat Valenciana de Medicina Pal·liativa

Societat Valenciana de Geriatria i Gerontologia

Societat de Medicina Interna de la Comunitat Valenciana

Societat Valenciana d'Hospitalització a Domicili

Societat Valenciana de Pediatria

Societat Valenciana de Medicina Familiar i Comunitària

Societat d'Urgències de la Comunitat Valenciana

Societat Valenciana de Nefrologia

Societat Valenciana de Medicina Intensiva

Societat Valenciana de Cardiologia

Societat Valenciana del Dolor

Societat Valenciana de Patologia Digestiva

Societat Valenciana de Neurologia

Societat Valenciana de Neumologia

Grup de Recerca i Divulgació en Oncologia

Societat Valenciana de Medicina Física i Rehabilitació

Institut Valencià de Formació en Emergències

Consell d'Infermeria de la Comunitat Valenciana

Il·lustre Col·legi Oficial de Metges de València

Col·legi Oficial de Psicòlegs de la Comunitat Valenciana

Institut Mèdic Valencià

